

Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Instytut Pedagogiki

NATALIIA DEMESHKANT

ORCID: 0000-0002-2215-0988

nataliia.demeshkant@uken.krakow.pl

DOMINIKA ZEMCZAK

ORCID: 0009-0008-6183-1138

dominikazemczak@wp.pl

Postawy feministyczne mężczyzn a jakość ich relacji partnerskich: analiza zależności

Feminist Attitudes of Men and the Quality of Their Partnership Relationships: An Analysis of Dependencies

PROPOZYCJA CYTOWANIA: Demeshkant, N., Zemczak, D. (2026). Postawy feministyczne mężczyzn a jakość ich relacji partnerskich: analiza zależności. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio J, Paedagogia-Psychologia*, 39(2), 63–74. DOI: 10.17951/j.2026.39.2.63-74.

ABSTRAKT

Feminizm jest koncepcją dążącą do równości płci w wymiarze politycznym, społecznym i prawnym, a także zakładającą kształtowanie partnerskich relacji w procesie tworzenia rodziny. Celem artykułu jest analiza zależności między sposobem postrzegania przez mężczyzn feminizmu a kształtowanymi przez nich relacjami partnerskimi. Przedmiotem badań są relacje partnerskie mężczyzn. Główny problem badawczy sprowadza się do pytania: Jakie są zależności między postrzeganiem feminizmu przez mężczyzn a jakością kształtowanych przez nich relacji partnerskich? Na podstawie głównego problemu badawczego sformułowano problemy szczegółowe: Jakimi postawami feministycznymi charakteryzują się mężczyźni? W jaki sposób występowanie u mężczyzn postaw feministycznych wobec tworzenia związku oddziałuje na jakość kształtowanych przez nich relacji partnerskich? Badania przeprowadzono na przełomie lat 2023 i 2024 wśród 121 respondentów w wieku 18–65 lat metodą sondażową z wykorzystaniem autorskiego kwestionariusza ankiety opracowanego na podstawie skali oceny jakości relacji. Uzyskane wyniki wskazują na pozytywną korelację między postawami feministycznymi a jakością relacji z partnerką. Mężczyźni angażujący się w obowiązki domowe, wspierający ideę równości płci oraz doceniający komunikację, szacunek i wzajemne wsparcie w związku tworzą satysfakcjonujące i trwałe relacje partnerskie. Kobiety,

których partnerzy prezentują wysoki poziom postaw feministycznych, oceniają swoje związki jako bardziej satysfakcjonujące.

Słowa kluczowe: feminizm; postawy feministyczne mężczyzn; relacje partnerskie

WPROWADZENIE

Feminizm jest zjawiskiem, które przez ostatnie kilkaset lat rozwijało się i nabierało nowego znaczenia. Z tego powodu pojawia się wiele trudności podczas podejmowania próby stworzenia jednoznacznej jego definicji. Fundamentalnym jednak elementem feminizmu pozostaje dążenie do zapewnienia zarówno kobietom, jak i mężczyznom równych praw, szans oraz możliwości w obszarach kluczowych dla funkcjonowania społeczeństwa, obejmujących sferę polityczną, społeczną i prawną (Mohajan, 2022). Obowiązki kobiet i mężczyzn narzucone przez czynniki biologiczne zaczęły wzbudzać sprzeciw wśród przedstawicieli płci żeńskiej, które podejmowały działania ukierunkowane na redukcję nierówności oraz niwelowanie różnic między kobietami a mężczyznami (Górnikowska-Zwolak, 2001).

Koncepcja feministyczna miała różne znaczenie w zależności od miejsca i czasu jej występowania (Mizelińska, 2008). Rozwój feminizmu był szczególnie widoczny w zachodnich społeczeństwach, w których kobiety, dostrzegając własne możliwości rozwoju, a także doświadczeń życiowych, domagały się większych praw, co w konsekwencji stało się fundamentem różnorodnych nurtów feministycznych, które stanowią zbiór różnorodnych perspektyw feministycznych, ewoluujących wraz ze zmianami społecznymi, kulturowymi i politycznymi (Mohajan, 2022). Feminizm jako zjawisko społeczne obejmuje również analizę funkcjonowania podstawowej jednostki społecznej, jaką jest rodzina, dlatego jego wymiar psychospołeczny koncentruje się na postawach jednostki oraz wynikających z nich relacjach społecznych (Górnikowska-Zwolak, 2001).

Zmiany w zakresie ról płciowych stanowią istotny kontekst dla analizy sposobu, w jaki mężczyźni postrzegają założenia feminizmu oraz kształtują relacje społeczne. Dotychczasowe badania wskazują, że przez stulecia dominował patriarchalny model organizacji społecznej, w którym kobieta zajmowała pozycję podporządkowaną, koncentrując się na macierzyństwie i obowiązkach domowych, natomiast mężczyzna pełnił rolę głównego żywiciela rodziny i odpowiadał za kwestie ekonomiczne (Lewicka, 2020). Tradycyjne schematy społeczne, utrwalane przez tysiąclecia, kształtowały zarówno kobietę, jak i męską tożsamość, narzucając określone normy i oczekiwania wobec każdej z płci.

Dopiero na przełomie XIX i XX wieku zaczęły następować istotne zmiany w zakresie równości płci, co miało szczególne znaczenie dla pozycji kobiet. Uzyskanie przez nie praw wyborczych oraz szerszy dostęp do edukacji, w tym na poziomie wyższym, przyniosły przełom w walce o ich społeczną autonomię

(Dobosz, Gierczyk, 2014). Zmiana ta nie tylko umożliwiła kobietom rozwój zawodowy i samostanowienie, ale także wpłynęła na redefinicję ról męskich, szczególnie w kontekście funkcjonowania w rodzinie.

Przez wieki obraz mężczyzny był silnie związany z dominacją, przedsiębiorczością oraz koniecznością nieustannego osiągania sukcesu (Paszowska, 2016). Jednakże w wyniku szeroko zakrojonych przemian społeczno-kulturowych tradycyjna rola mężczyzny uległa istotnej transformacji, czego wyrazem jest rosnąca akceptacja dla postaw egalitarnych oraz zwiększone zaangażowanie mężczyzn w obowiązki domowe i proces wychowania dzieci.

Badania wskazują, że mężczyźni akceptujący założenia feministyczne, oparte na równości i partnerskim modelu relacji, wykazują wyższą jakość więzi z partnerką (Helios, Jedlecka, 2018). Zmiany te są widoczne także w sferze zawodowej – coraz więcej mężczyzn podejmuje pracę w zawodach tradycyjnie uznawanych za sfeminizowane (Dudak, 2016). Tym samym przemiany w postrzeganiu ról płciowych nie tylko redefiniują tradycyjne podziały, ale także kształtują nowe modele relacji społecznych, oparte na wzajemnym szacunku i współpracy.

W długofalowej perspektywie historycznej model relacji partnerskiej podlegał licznym przekształceniom, w znacznym stopniu determinowanym przez czynniki społeczno-kulturowe. Jednym z kluczowych procesów tych zmian było przejście od modelu patriarchalnego do modelu partnerskiego, które reprezentują odmienne podejścia do organizacji życia rodzinnego i podziału ról. Model partnerski charakteryzuje się wzrostem aktywności zawodowej kobiet oraz zwiększonym zaangażowaniem mężczyzn w funkcjonowanie życia rodzinnego (Zięba-Kołodziej, 2012). Jednak partnerstwo w związku to nie tylko podział obowiązków, lecz także dynamiczna interakcja między dwojgiem ludzi, obejmująca wzajemną wymianę myśli, poglądów i refleksji, przy jednoczesnym poszanowaniu własnych i wspólnych potrzeb (Cudak, 2012). Jak podkreśla Joanna Ostrouch-Kamińska (2011), istotą partnerstwa jest również bliskość, zaangażowanie w relację, życzliwość oraz podmiotowe traktowanie oparte na równości i wolności.

Artykuł stanowi próbę ukazania sposobów funkcjonowania mężczyzn o feministycznym światopoglądzie w obszarze relacji partnerskich oraz określenia znaczenia ich podejścia do równości płci w procesie kształtowania więzi międzyludzkich.

ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE BADAŃ WŁASNYCH

Celem przeprowadzonych badań była analiza zależności między postrzeganiem feminizmu przez mężczyzn a jakością kształtowanych przez nich relacji partnerskich. Badanie koncentrowało się na sposobach przejawiania tego postrzegania poprzez ukształtowane postawy feministyczne oraz na jego znaczeniu w kontekście jakości tworzonej z partnerką relacji.

Artykuł prezentuje wyniki części badań, które pozwalają na rozpoznanie aktualnego stanu analizowanego zjawiska; w związku z tym główny problem badawczy sformułowano następująco: Jakie są zależności między postrzeganiem feminizmu przez mężczyzn a jakością kształtowanych przez nich relacji partnerskich? Na podstawie głównego problemu badawczego sformułowano problemy szczegółowe: Jakimi postawami feministycznymi charakteryzują się mężczyźni? Jakie współzależności występują między postawami feministycznymi mężczyzn a jakością kształtowanych przez nich relacji partnerskich?

W badaniu zastosowano metodę sondażową z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety. Kwestionariusz został skonstruowany w celu oceny sposobu postrzegania przez mężczyzn założeń feminizmu oraz jakości ich relacji partnerskich. Do pomiaru jakości relacji partnerskiej wykorzystano Skalę Oceny Jakości Relacji [*Relationship Quality (RQ) Scale*] opracowaną przez Chonody i in. (2018). Pytania kwestionariusza ankiety zostały podzielone według płci respondenta.

Badania przeprowadzono na przełomie lat 2023 i 2024 na grupie badawczej $N = 121$, składającej się z kobiet (67,8%) i mężczyzn (32,2%) w wieku od 18 do 65 lat. Respondentami byli rodzice dzieci uczęszczających do Niepublicznego Żłobka „Raj Maluszka” w Krakowie. Kwestionariusz ankiety został również udostępniony na portalach internetowych, co umożliwiło szerszy dostęp do respondentów. Dobór grupy badawczej był losowy i celowany.

WYNIKI BADAŃ WŁASNYCH

Postawy feministyczne u mężczyzn

W celu określenia postaw feministycznych mężczyzn przeanalizowano odpowiedzi uzyskane na odpowiednie pytanie w kwestionariuszu ankiety (tabela 1). Ponadto przeanalizowanie odpowiedzi na pytania dotyczące zaangażowania mężczyzn w działania związane z ruchem feministycznym, ich opinii na temat społecznej pozycji kobiet oraz ich skojarzeń dotyczących feminizmu jako zjawiska społecznego umożliwiło wyróżnienie trzech poziomów postaw feministycznych respondentów płci męskiej (tabela 2).

Tabela 1. Występowanie postaw feministycznych u mężczyzn w opinii respondentów obu płci

Występowanie postaw feministycznych u mężczyzn	Respondenci płci męskiej ($N = 39$)	Respondenci płci żeńskiej ($N = 82$)	Ogółem ($N = 121$)
Nie	4 (10,3%)	6 (7,3%)	10 (8,3%)
Tak	35 (89,7%)	76 (92,7%)	111 (91,7%)

Źródło: opracowanie własne.

Jak wynika z analizy uzyskanych danych, aż 89,7% badanych respondentów płci męskiej deklaruje u siebie postawy feministyczne wobec pozycji społecznej kobiet. Te wyniki potwierdzają się z opiniami respondentek odnośnie do ich partnerów, zgodnie z którymi u ponad 92% mężczyzn występują postawy feministyczne.

Analiza uzyskanych odpowiedzi na pytania dotyczące postrzegania feminizmu i zaangażowaniem mężczyzn w działania związane z ruchem feministycznym wykazała, że prawie wszyscy respondenci płci męskiej (98,3%) zgadzają się z tezą, iż kobiety powinny mieć możliwość wykonywania pracy zarobkowej, natomiast jedynie 3,3% mężczyzn uważa, że kobiety niekoniecznie mają osiągać niezależność finansową. Około 1/3 badanych mężczyzn (33,1%) wyraziła aprobatę wobec stwierdzenia, że powinien istnieć podział na zawody damskie i męskie. W kwestii równości wynagrodzenia za tę samą pracę 95% mężczyzn zgadza się, że zarówno kobiety, jak i mężczyźni powinni otrzymywać taką samą należność finansową za wykonywanie tego samego zawodu.

Tabela 2. Poziomy postaw feministycznych u mężczyzn w opinii respondentów obu płci

Poziom postaw feministycznych u mężczyzn	Ocena w skali 1–5	Respondenci płci męskiej (N = 39)		Respondenci płci żeńskiej (N = 82)	
		N	Ogółem wg poziomu (%)	N	Ogółem wg poziomu (%)
Niski	1	1	15 (38,5%)	8	38 (46,3%)
	2	14		30	
Średni	3	14	14 (35,9%)	30	30 (36,6%)
Wysoki	4	10	10 (25,6%)	11	14 (17,1%)
	5	0		3	

Źródło: opracowanie własne.

Jak wynika z analizy danych przedstawionych w tabeli 2, odsetek mężczyzn charakteryzujących się wysokim poziomem postaw feministycznych jest relatywnie niski zarówno w opinii respondentów płci męskiej (25,6%), jak i żeńskiej (17,1%). Wśród ocen formułowanych przez mężczyzn dominują poziomy niski (38,5%) i średni (35,9%). Natomiast w opinii respondentek najwyższy odsetek dotyczy mężczyzn o niskim poziomie postaw feministycznych (46,3%). Analizując poszczególne odpowiedzi, można stwierdzić, że znaczna większość mężczyzn popiera dążenie do równości na płaszczyźnie zawodowej (71,8%) oraz rodzinnej (71,8%). Jeżeli chodzi o angażowanie się w działania związane z ruchem feministycznym, ok. 80% badanych respondentów nie angażowała się i nie angażuje się w powyższe działania, natomiast ok. 30% mężczyzn osiąga średni poziom w kwestii przyszłego planowania działań związanych z ruchem feministycznym. Około 36,6% mężczyzn osiąga średni poziom w kwestii postrzegania istoty

feminizmu w opinii respondentów płci żeńskiej. Większość mężczyzn osiąga poziom wysoki poglądów dotyczących dążenia do równości na płaszczyźnie rodzinnej i zawodowej: odpowiednio 62,2% oraz 64,6%. W opinii respondentek ok. 80% mężczyzn osiąga poziom niski w kwestii angażowania się w działania feministyczne w przeszłości, w stanie aktualnym oraz w przyszłości.

W celu dokładniejszego zrozumienia sposobu postrzegania przez mężczyzn feminizmu respondenci zostali poproszeni o zaznaczenie odpowiedzi, z czym kojarzy im się feminizm. Analiza odpowiedzi wykazała, że ok. 50% mężczyzn kojarzy feminizm z dążeniem do równości płciowej, walką o prawa kobiet, niwelowaniem różnic między płciami oraz unikaniem stereotypów płciowych. Natomiast 19% mężczyzn uważa feminizm za ruch dążący do dominacji kobiet nad mężczyznami. Z kolei 33,9% mężczyzn postrzega feminizm jako dążenie do równego podziału obowiązków domowych (tabela 3).

Tabela 3. Wyniki analizy osobistych skojarzeń mężczyzn wobec feminizmu

Odpowiedzi	Liczba i procent badanych osób <i>N</i> (%)		
	Respondenci płci męskiej (<i>N</i> = 39)	Respondenci płci żeńskiej (<i>N</i> = 82)	Ogółem
Dążenie do równości między płciami	23 (59,0%)	39 (47,6%)	62 (51,2%)
Walka o prawa kobiet	16 (41,0%)	42 (51,2%)	58 (47,9%)
Niwelowanie różnic (np. zarobkowych, możliwości edukacyjnych) między płciami	17 (43,6%)	39 (47,6%)	56 (46,3%)
Dążenie do równego podziału obowiązków domowych	13 (33,3%)	28 (34,1%)	41 (33,9%)
Unikanie stereotypów płciowych w życiu codziennym i w wychowaniu	15 (38,5%)	37 (45,1%)	52 (43,0%)
Dominacja kobiet wobec mężczyzn	12 (30,8%)	11 (13,4%)	23 (19,0%)

Źródło: opracowanie własne.

Podsumowując powyższe wyniki, można stwierdzić, że feminizm oraz wszelkie związane z nim działania nie mają dla mężczyzn większej wartości; większość respondentów płci męskiej chętniej popiera dążenie do równości obu płci zarówno na płaszczyźnie zawodowej, jak i rodzinnej. Z przedstawionych analiz wyłania się również pozytywny stosunek mężczyzn wobec społecznej pozycji kobiet. U większości mężczyzn dominuje pogląd o równości społecznej pozycji kobiet i mężczyzn, szczególnie w zakresie aktywności zawodowej, w tym zajmowania stanowisk kierowniczych oraz osiągnięcia niezależności finansowej.

Postawy feministyczne mężczyzn wobec związku a jakość tworzonych przez nich relacji partnerskich

Respondenci, zarówno w pytaniach dotyczących postaw wobec tworzenia związku, jak i jakości tworzonych relacji, określali stopień aprobaty stwierdzeń zawartych w kwestionariuszu według pięciostopniowej skali Likerta (1 – najniższa ocena, 5 – najwyższa ocena). Na podstawie uzyskanych wyników wyodrębniono trzy poziomy postaw feministycznych mężczyzn wobec tworzenia związku, przyjmując następujące kryterium: niski poziom – średnia wartość odpowiedzi w przedziale 1,0–2,0; poziom średni – wartość 3,0; poziom wysoki – średnia w przedziale 4,0–5,0 (tabela 4). Analogiczne kryterium zastosowano do wyodrębnienia poziomów jakości relacji partnerskich (tabela 5).

Tabela 4. Poziomy postaw feministycznych wobec związku u mężczyzn w opinii respondentów obu płci

Poziomy postaw feministycznych wobec tworzenia związku u mężczyzn	Ocena w skali 1–5	Respondenci płci męskiej (N = 39)		Respondenci płci żeńskiej (N = 82)	
		N	Ogółem wg poziomu (%)	N	Ogółem wg poziomu (%)
Niski	1	0	0 (0,0%)	0	2 (2,4%)
	2	0		2	
Średni	3	1	1 (2,6%)	8	8 (9,8%)
Wysoki	4	7	38 (97,4%)	22	72 (87,8%)
	5	31		50	

Źródło: opracowanie własne.

Analiza wyników wskazuje, że większość respondentów, zarówno płci męskiej (97,4%), jak i żeńskiej (87,8%), przypisuje mężczyznom wysoki poziom postaw feministycznych mężczyzn wobec tworzenia związku. Ponadto szczegółowa analiza ocen poszczególnych stwierdzeń wykazała, że ponad 90% mężczyzn osiąga wysoki poziom w odniesieniu do znaczenia komunikacji oraz wzajemnego wsparcia i szacunku w relacji.

Podobnie wysoki odsetek badanych mężczyzn (94,8%) uznaje, że zarówno kobieta, jak i mężczyzna tworzący związek powinni angażować się w podejmowanie decyzji rodzinnych. Nieco niższy odsetek respondentów (74,4%) osiąga wysoki poziom w odniesieniu do stwierdzenia dotyczącego równego podziału obowiązków domowych. Jedynie 3,3% mężczyzn deklaruje zgodę ze stwierdzeniem o wyłącznej odpowiedzialności mężczyzny za utrzymanie rodziny. Z perspektywy respondentek ponad 80% z nich, oceniając swoich partnerów, przypisuje im wysoki poziom komunikacji, wsparcia i szacunku w związku, a także równego zaangażowania w podejmowanie wspólnych decyzji. Jednocześnie w ich opinii

jedynie 68,3% mężczyzn osiąga wysoki poziom w zakresie podejścia do równego podziału obowiązków domowych. W odniesieniu do stwierdzenia o utrzymywaniu rodziny przez mężczyznę wysoki stopień aprobaty tego poglądu deklaruje ok. 70% partnerów badanych kobiet.

Tabela 5. Poziomy jakości kształtowanych przez mężczyzn relacji partnerskich według opinii respondentów obu płci

Poziomy jakości relacji partnerskich mężczyzn	Ocena w skali 1–5	Respondenci płci męskiej (N = 39)		Respondenci płci żeńskiej (N = 82)	
		N	Ogółem wg poziomu (%)	N	Ogółem wg poziomu (%)
Niski	1	0	0 (0,0%)	0	3 (3,7%)
	2	0		3	
Średni	3	6	6 (15,4%)	13	13 (15,9%)
Wysoki	4	11	33 (84,6%)	26	66 (80,4%)
	5	22		40	

Źródło: opracowanie własne.

Jak wynika z tabeli 5, większość respondentów obu płci wskazuje na wysoki poziom jakości relacji partnerskiej. Analiza udzielonych ocen na poszczególne stwierdzenia dotyczące jakości tworzonych relacji partnerskich ujawniła, że ok. 77% respondentów płci męskiej wskazało na wysoki poziom zadowolenia ze związku. Dla blisko 70% badanych mężczyzn kształtowany przez nich związek jest tym, o jakim zawsze marzyli, a ponad 80% uważa, że z partnerką lubią swoje towarzystwo i są zeterminowani, by ten związek funkcjonował. Jednakże ponad 60% respondentów płci męskiej uważa, że z wraz z upływem czasu ich związek przestał być bliski.

Analiza ocen udzielonych przez badane kobiety pokazała, że ok. 80% jest zadowolona ze swojego związku z partnerem. Podobnie wysoki odsetek kobiet (85,4%) twierdzi, że wraz z partnerem lubią swoje towarzystwo, a 80,5% kobiet ocenia poziom poczucia humoru swojego partnera jako wysoki. W odróżnieniu od respondentów płci męskiej tylko 20% respondentek podkreśla, że z biegiem czasu wraz z partnerem coraz bardziej oddalali się od siebie.

Podsumowując, można stwierdzić, że większość badanych mężczyzn uważa, iż w związku istotne są szacunek i wzajemnie wsparcie oraz relacja oparta na komunikacji. Również większość z nich uważa, że podejmowanie decyzji w związku powinno należeć do wspólnego i równego obowiązku. Mniejsza część mężczyzn, w opinii respondentów obu płci, uważa, że w związku powinien istnieć równy podział obowiązków domowych. U znacznej części badanych respondentów klaruje się wysoki poziom jakości kształtowanej relacji partnerskiej, z uwzględnieniem wysokiego poziomu zadowolenia ze związku, zaangażowania w jego trwanie, jak również posiadania podobnych wartości z partnerem.

W kolejnym etapie przeprowadzono analizę współzależności między postawami feministycznymi mężczyzn a jakością ich relacji partnerskich – zarówno w opinii respondentów płci męskiej, jak i żeńskiej. W tym celu zastosowano współczynnik korelacji rang Spearmana (tabela 6).

Tabela 6. Korelacje między postawami feministycznymi mężczyzn a jakością relacji partnerskich

Grupa respondentów	Wskaźnik	
	ρ Spearmana	p
Respondenci płci męskiej ($N = 39$)	0,111	0,500
Respondenci płci żeńskiej ($N = 82$)	0,322	0,003*
Łącznie ($N = 121$)	0,263	0,003*

ρ – współczynnik korelacji rang Spearmana; p – poziom istotności; * $p < 0,01$ – *wysoko istotne statystycznie*

Źródło: opracowanie własne.

Jak wynika z przeprowadzonej analizy, poziom postaw feministycznych mężczyzn wobec tworzenia związku pozostaje w dodatniej współzależności z jakością relacji partnerskich. Zależność ta nie osiąga jednak istotności statystycznej w opinii respondentów płci męskiej, natomiast jest istotna i umiarkowana w opinii respondentek oraz w analizie łącznej. Oznacza to, że wyższy poziom postaw feministycznych mężczyzn współwystępuje z wyższą oceną jakości relacji partnerskich, szczególnie w percepcji kobiet.

DYSKUSJA I PODSUMOWANIE

Przeprowadzone badania wskazują, że występowanie postaw feministycznych u mężczyzn może pozostawać w związku z jakością tworzonych przez nich relacji partnerskich, jednak zależność ta nie jest jednoznaczna i różni się w zależności od perspektywy oceniających. W opinii respondentów płci męskiej nie stwierdzono istotnej statystycznie współzależności między poziomem postaw feministycznych a jakością relacji partnerskich, co może sugerować, że mężczyźni nie postrzegają bezpośredniego związku między własnymi przekonaniami a funkcjonowaniem relacji. Odmienny obraz wyłania się natomiast z ocen respondentek, które wskazują na umiarkowaną i istotną statystycznie dodatnią korelację między analizowanymi zmiennymi. Oznacza to, że z perspektywy kobiet wyższy poziom postaw feministycznych mężczyzn współwystępuje z wyższą jakością relacji partnerskich.

Zaobserwowane rozbieżności mogą wynikać z kilku czynników. Po pierwsze, możliwe jest występowanie efektu deklaratywności wśród mężczyzn – deklarowanie równościowych przekonań nie zawsze musi przekładać się na ich

praktyczną realizację w relacji. Po drugie, kobiety – jako partnerki – mogą być bardziej wrażliwe na codzienne przejawy równości, takie jak podział obowiązków, komunikacja czy wsparcie emocjonalne, co wpływa na ich ocenę jakości związku i jednocześnie znajduje swoje odzwierciedlenie w badaniach, według których kobiety deklarują występowanie idealnego poziomu partnerstwa w ich związku, przy czym stanowisko mężczyzn wskazuje bardziej charakter dominacyjny (Rozwadowska, 2015). Po trzecie, różnice te mogą mieć podłoże w odmiennych schematach poznawczych i oczekiwaniach wobec relacji partnerskich, ukształtowanych przez czynniki socjokulturowe.

Wyniki niniejszego badania częściowo wpisują się w ustalenia innych autorów. Zgodnie z badaniami Ciaputy i in. (2016) mężczyźni często deklarują poparcie dla równości płci jako istotnego elementu współczesnych relacji społecznych, choć nie zawsze identyfikują się bezpośrednio z feminizmem jako ideologią. Uzyskane wyniki potwierdzają również tendencję do akceptacji partnerskiego modelu relacji, obejmującego wspólne podejmowanie decyzji oraz udział kobiet w aktywności zawodowej, co pozostaje zgodne z ustaleniami Hipsz (2013) oraz Włodarczyk (2014). Rosnąca akceptacja partnerskiego modelu relacji jest widoczna zarówno w Polsce, jak również w innych krajach Europy, przy czym badania wskazują na to, że poparcie dla egalitarnego modelu relacji systematycznie wzrasta, szczególnie wśród mężczyzn (Ostrouch-Kamińska, 2016). W kontekście funkcjonowania relacji partnerskich wcześniejsze badania wskazują, że takie czynniki jak komunikacja, wzajemne wsparcie i empatia istotnie wpływają na jakość związku (Chybicka, Karasiewicz, 2009; Kaźmierska, 2013), co znajduje odzwierciedlenie również w wynikach niniejszej analizy, szczególnie w ocenach respondentek. Z kolei Krzaklewska i in. (2018) podkreślają, że równościowe przekonania partnerów sprzyjają wyższemu poziomowi satysfakcji z relacji, co koresponduje z zaobserwowaną dodatnią współzależnością w niniejszym badaniu. Podobne zależności zostały przedstawione również w norweskich badaniach, których wyniki wskazują na to, że większy poziom równości w relacji jest związany z wyższą jakością życia, zwłaszcza wśród kobiet (Holter i in., 2009). Badacze podkreślają również, że brak egalitarnego podejścia w związku może skutkować konfliktami i stresem.

Jednocześnie należy podkreślić, że brak istotnej korelacji w grupie mężczyzn wskazuje na potrzebę ostrożności w formułowaniu uogólnień oraz sugeruje konieczność dalszych badań nad mechanizmami łączącymi deklarowane postawy z rzeczywistymi zachowaniami w relacjach partnerskich.

Przedstawione wyniki mogą stanowić podstawę do dalszych analiz, szczególnie w kontekście edukacji społecznej i kształtowania kompetencji relacyjnych. W praktyce edukacyjnej zasadne wydaje się rozwijanie umiejętności komunikacyjnych, promowanie partnerskiego modelu relacji oraz przeciwdziałanie stereotypom płciowym, które mogą ograniczać realizację równościowych postaw w codziennym życiu.

Należy również wskazać ograniczenia przeprowadzonego badania, związane przede wszystkim z liczebnością próby oraz sposobem jej doboru, co może wpływać na ograniczoną możliwość generalizacji wyników. W przyszłych badaniach warto uwzględnić szersze uwarunkowania socjokulturowe oraz dynamikę kształtowania się postaw feministycznych w kontekście doświadczeń relacyjnych i rodzinnych.

BIBLIOGRAFIA

- Cudak, S. (2012). Ewolucja ról kobiety – matki w rodzinie. *Pedagogika rodziny*, 2(1), 54–61.
- Chonody, J.M., Gabb, J., Killian, M., Dunk-West, P. (2018). *Relationship Quality Scale (RQ)*. 28(8), 920–930.
- Chybicka, A., Karasiewicz, K. (2009). Zadowolenie ze związku a długość trwania związku, zgodność opinii partnerów na temat stereotypowej roli kobiety w związku i jakość komunikacji. *Psychologia Rozwojowa*, 14(4), 33–43.
- Ciaputa, E., Kowalska, B., Krzaklewska, E., Ratecka, A., Slany, K., Tobiasz-Adamczyk, B., ... Woźniak, B. (2016). *Równość płci i jakość życia: raport z badań sondażowych*. Kraków: Uniwersytet Jagielloński.
- Dobosz, D., Gierczyk, M. (2014). *Dobra żona męża korona – o rolach pełnionych przez europejskie kobiety od czasów starożytnych po współczesność. Współczesna kobieta – szkice do portretu na tle przemian społeczno-kulturowych*. Katowice: Wyd. Uniwersytetu Śląskiego.
- Dudak, A. (2016). Wybrane aspekty funkcjonowania mężczyzn w zawodach sfeminizowanych. *Problemy Profesjologii*, 2, 23–32.
- Górnikowska-Zwolak, E. (2001). Feminizm jako nowa perspektywa badawcza w pedagogice społecznej. *Edukacja*, 1, 18–28.
- Helios, J., Jedlecka, W. (2018). *Urzeczywistnianie idei feminizmu w ogólnowiadomym dyskursie o kobietach* (Seria e-Monografia, nr 110). E-Wydawnictwo. Prawnicza i Ekonomiczna Biblioteka Cyfrowa, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Hipsz, N. (2013). *O roli kobiet w rodzinie: Komunikat z badań CBOS nr 30/2013*. Centrum Badania Opinii Społecznej.
- Holter, Ø.G., Svare, H., Egeland, C. (2009). *Gender Equality and Quality of Life: Norwegian Perspective*. Oslo: NIKK.
- Jankowiak, B. (2007). Problematyka jakości i trwałości relacji partnerskich w teorii i badaniach. *Przegląd Terapeutyczny*, 3, 1–25.
- Każmierska, M. (2013). Postrzegana empatia partnera jako predyktor satysfakcji ze związku romantycznego. *Psychologia Społeczna*, 8(27), 435–447.
- Krzaklewska, E., Holter, Ø.G., Brzyski, P. (2018). *Wpływ równości płci na jakość życia kobiet i mężczyzn w Polsce*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.
- Kwiatkowska, A., Nowakowska, A. (2006). *Mężczyzna polski. Psychospołeczne czynniki warunkujące pełnienie ról zawodowych i rodzinnych*. Białystok: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Białymstoku.
- Lewicka, M. (2020). Przemiany roli ojca we współczesnej kulturze: Implikacje pedagogiczne. *Teologia i Moralność*, 15, 1(27), 201–212.
- Marcinkowska, J. (2018). Małżeństwo partnerskie a podział obowiązków w rodzinie – komunikat z badań. *Kwartalnik Naukowy Fides et Ratio*, 33(1), 147–160.
- Mizielińska, J. (2008). Pomiędzy nowym a starym: feminizm wobec wyzwań współczesności. *Societas/Communitas*, 6(2), 33–52.
- Mohajan, H. (2022). An Overview on the Feminism and Its Categories. *Research and Advances in Education*, 1(3), 11–26.

- Ostrouch-Kamińska, J. (2011). *Rodzina partnerska jako relacja współzależnych podmiotów*. Kraków: Oficyna Wydawnicza Impuls.
- Ostrouch-Kamińska, J. (2016). Partnerstwo w relacji małżeńskiej jako współczesna wartość wychowania. *Problemy Wczesnej Edukacji*, 12, 2(33), 114–123.
- Paszkowska, J. (2016). *Společno-kulturowe uwarunkowania przemiany wizerunku współczesnego mężczyzny*. Lublin: Wydawnictwo WSSP.
- Rozwadowska, M. (2015). Kto rządzi we współczesnych bliskich związkach? *Czasopismo Psychologiczne*, 21(1), 53–63.
- Włodarczyk, J. (2014). Być tatą. Wyniki badania polskich ojców. *Dziecko Krzywdzone. Teoria, Badania, Praktyka*, 13(3), 94–138.
- Zięba-Kołodziej, B. (2012). Partnerstwo rodziców w opiece nad dzieckiem i w jego wychowaniu. W: J. Brągiel, B. Górnicka (red.), *Rodzicielstwo w kontekście współczesnych przemian społecznych* (s. 149–163). Opole: Wydawnictwo Uniwersytetu Opolskiego.

ABSTRACT

Feminism is a concept that strives for gender equality in political, social, and legal dimensions, and also assumes the formation of partnership relationships in the process of creating a family. The aim of this article is to analyze the relationship between men's perceptions of feminism and the partnership relationships they form. The subject of the study is men's partnerships. The main research question is: What are the relationships between men's perceptions of feminism and the quality of the partnerships they form? Based on the main research question, specific problems were formulated: What feminist attitudes characterize men? How does the presence of feminist attitudes towards forming a relationship in men affect the quality of the partner relationships they form? The research was conducted at the turn of 2023 and 2024 among 121 respondents aged 18–65 using a survey method with a proprietary questionnaire developed on the basis of a relationship quality assessment scale. The results indicate a positive correlation between feminist attitudes and the quality of relationships with partners. Men who engage in household duties, support the idea of gender equality, and value communication, respect, and mutual support in a relationship form satisfying and lasting partnerships. Women whose partners display a high level of feminist attitudes rate their relationships as more satisfying.

Keywords: feminism; feminist attitudes among men; partnership relations